

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szék. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín, ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasyv dia taktiež. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	---	--

Nech rozhodne krajina.

Napísal: Karol Huszár, krajinsky vyslanec kresfanskej ľudovej strany.

Zákonodarstvo Uhorska zas úplne zaseklo. Za blaho ľudu bojujúca opozícia v desaťročných zápasoch ani na krok nevedela napredovať na poli vývinu vojenských záležitostí v záujme krajiny. Terajšia väčšina parlamentu nachodí sa pred podobnými prekážkami, ako Széll. Vola obyvateľstva krajiny a militarizmus stoja si oproti.

Záujmy ľudu a záujmy veľmoci neustále rozčulujú celú krajinu. Štátnici, vlády a politické stránky objavovali sa a padly v zápasoch cez desaťročia trvajúcich. Najsúrnejšie potreby verejného života neboly vyplnené, bo k rozriešeniu otázky vojenských záležitostí potrebný bol celý čas, Rozpadnutie sa liberálnej strany, násilenstva darabontov, boje koalície o život a smrť, zmoženie sa pracovnej strany, sú všetko len vonkajšie objavy toho veľkého problému, či naša chudobná krajina vstave je sniest tie prevelké farchy, aké uvaľuje na ňu vonkajšia politika a či Uhorsko, za najhroznejšie obeť, aké donáša militarizmu, zriecť sa musí všetkých i najprirodzenejších a najoprávnenejších požiadavok štátnych.

Výsledkom tejto otázky je i doterajšia parlamentárna borba.

Domové pravidlá, taktika predsedníctva snemovne, turnuse pracovnej strany, nepretržené hlasovanie, zatvorene zasadutia, odročovanie snemu sú všetko veci len podriadenej významnosti, *hlavná otázka je len tá, či krajina chce*

zvýšenie kontingentu rekrútov a či zriecť sa chce všetkých aspirácií na vývin zbrannej moci v národnom smysle.

Právomocnosti vyslovily sa proti technickej obštrukcii, lež nevyslovily sa za predloh zbrannej moci.

Ľudové shromaždenia, po celej krajine na stá a stá vydržiavané proti predlohe o zbrannej moci, zaiste majú tolko mravnej váhy a platnosti ako ohrožovania v stoličných domoch vnesené pod assistenciou fôispánov.

Terajšia parlamentárna väčšina dostala sa síce do snemu, ponač ale nevedela previesť i svoj vlastný vojenský program, nemá teda práva ku odhlasovaniu tohoto zákonného návrhu. Bojovníci opozície preto, na základe slubu, ktorý dali svojim voličom, siahli po najostatnejšom prostriedku parlamentárnej revolúcie.

Vzhľadom na vlastnosti moderného parlamentarizmu, táto veľká otázka k úplnému uspokojeniu nemôže viac rozriešené byť v samom parlamente, ponač väčšinu zachvátilo povedomie svojej moci a ponač pre Justha a jeho druhov zloženie zbrane znamenalo by tolko ako mravná smrť. Neni sme ani pesimisti ani optimisti, keď to konštatujeme, že prítomná politická situácia dlho trvať nemôže a že tak vzhľadom na parlamentarizmus ako aj na verejné záujmy *súrne musí nastat' daaký obrat.*

A čo môže prísť? *Prísnejšie vysvetlenie domových pravidiel?* Ku tomuto je potrebné zodpovedné predsedníctvo. Berzeviczy, ako sa zdá, neche sám seba dezavuovať. Má teda vzdaf sa predsedníctva? To pre väčšinu znamená hotové

nešťastie. Bánffyho, Kolom. Szélla, Héderváryho, Tiszu a Wekerleho zbuktatovali predsedovia snemovne.

Atrocita a násilienstva nikdy nevedly a nepovedú k cieľu. V dnešnom rozčulenom svete nemožno dopustiť sa tej ľahkomyselnosti, aby zákon o zbranej moci prehnaný bol v sneme nezákonným spôsobom. To by nedovolil ani jeho veličenstvo kráľ!

Zmena osobnosti vlády stálo by toľko, ako operácia otlakov proti boleniu hlavy. Es kommt selten etwas besseres nach!

Komplikácia vojenských otázok s volebnou reformou? Dľa mojeho náhľadu nie to väčšina u cieľom takej demokratickej volebnej reformy, ktorá by sodpovedala požiadavkam bojujúcej opozície a docela utlačila korrupciu ústavného života v Uhorsku.

Pritomne tak stojia veci, že parlament sám není vstave tak rozriešiť panujúcu parlamentárnu krízu, že by o jedon-dva týždne neobnovily sa staré rany.

Nepozostáva teda nič iného, ako opýtať sa obyvateľstva krajiny, čo chce? *Nech rozhodne ľud! Nech je sudcom volebné obecenstvo!*

Vláda a väčšina s terajšími návrhmi o zbranej moci, nech otvorene, statočne a úprimne predstúpia pred ľud a opýta sa ho, či je vstave znášať tieto farchy? Opozícia nech prestane žiadať hlasovanie dľa mena, nad uzavretiami shromaždení v Prater ulici a kdeinde vydržiavaných a za szoje pravdy nech sa dá do vážnej a statočnej práce po celej krajine.

Bez peňazí, pálenky, bez kolbní pušiek a bez pressie, otvorene, pred celým obecenstvom krajinským, *protivné stránky parlamentárne nech ydobijú poslednú veľkú vojnu v otázkach vo-
mských.*

Zretedľne a jasno nech predložia ľudu otázky poľazne na financiaľne farchy, vzľahu-
júce sa na záležitosťi veľmoci a verejnú práva krajiny. Nech predložia ľudu otázku aj o reforme parlamentu.

Jestli nie judášskymi haliermi, nie alkoholom a nie násilienstvami štátnej moci vlývať budú na rozhodnutie krajinskeho obyvateľstva, vtedy nemožno mravne predpokľadať, že by bár kto ochotne neprijal rozhodnutie občanov krajiny.

K vyviaznutiu z terajšej krízy není inej cesty!

Felčiaru verejného života môžu za istý čas ďalej vuršťlovať; môžu šťastie probovať s násilienstvami, s kompromissami a s inými smiešnymi taktikami, *k základnému rozriešeniu panujúcej krízy ale jestvuje len jedon jedinký prostriedok a to je vypísanie nových volieb, tie ale tiež len vtedy povedú k pravému cieľu a rozriešia problémy, keď ústavný boj rozhodný, prevedený bude na istom mravnom základe.*

Nech teda nič rozriešenia chytí do ruky štátnik k tomu súci a za pol roka rozriešene budú všetky otázky, ktoré posial držali sme za nerozriešiteľné.

Nech je koniec všetkým nemilým objavom v parlamente! **Nech súdi a rozhodne ľud!**

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Porada v oravskej stolici.

Miestni správcovia organizácií Katolíckej Ľudovej Jednoty na území stolice oravskej cieľom ustáľenia ďalšieho pokračovania 5. októbra vydržiavali poradu v Trstenej, za ktorej príležitosti Stredišťe Jednoty zastupovali: Štefan Rakovszky skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec, predseda, dr. Alexander Ermszt, hlavný správca Jednoty, Georg Szmracsányi, krajinský vyslanec, člen spravujúcej rady, Štefan Haller, krajinský vyslanec, hlavný tajomník a Ján Bartos tajomník Jednoty.

Na porade medzi inými súčasťnili sa: Georg Bulla föišpán na odpočinku, Jozef Jendrassák gymnázialny správca, Eugen Mutyánszky hlavný slúžny na odpočinku, Jozef Vojticsek farár a assesor sv. stolice, Jan Hattyár dekan-farár, Innocenc Szmolko, Jozef Dónay, Martin Dolyák, Georg Bajcsy, Viktor Milan, Ondrej Csizmár, Ladislav Mikula, Jozef Tomcsa, Štefan Zaják, Jozef Zostyák, Peter Hanulya, Ján Brissák, Román Grigely farári — Jozef Maxian, Jozef Szlanczay, Jozef Novotny, Jozef Hübel, Ján Kucsera, Karol Machay, Aladár Polacsik, Jozef Tomkulyák duchovní — Ludvik Potocky predstavený kláštora radu sv. Franciška, Justin Lofay, Zafer Lass, Lambert Kovarik kňazi radu sv. Franciška — Štefan Galasz mestský notár. Jo-

zef Dutka, Ján Zsuffa, Rudolf Merz, Ján Kulkovszky, Ján Bukovinszky, Ján Szmádik, Peter Bányai, Jozef Haluška učiteľia. Štefan Meres, Ján Bukovinszky str., rychtári atd. — Štefan Pironcsak titulárny kanonik, dekan-farár nemo-cou zahatený telegrafične vylúvil svoju neprítomnosť.

Poradu zahájil skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec, predseda Jednoty Štefan Rakovszky a v zaháječnej reči svojej poukázal na neodolateľnú potrebnosť organizovania sa katolíkov.

Štefan Haller krajinský vyslanec, hlavný tajomník Jednoty vysvetľoval doterajšie účinkovanie, povolanie a ciele Katolíckej Ludovej Jednoty v budúcnosti a konečne prosil miestnych správcov, aby čím častejšie vydržovali shromaždenia.

Dr. Alexander Ermszt hlavný správca Jednoty, predstrel na oravskú stolicu požadnú zpravu, dľa ktorej v 26 farách stolice ku Jednote prihlásilo sa 2372 členov. V 16 farách Jednota není ešte zorganizovaná, sú ale výhlady že Jednota i tu najbližšie utvorená bude. Doteraz vstúpilo do Jednoty 17 procentov mužského obyvateľstva stolice. Za stoličného predsedu Katolíckej Ludovej Jednoty odporúča fõispána na odpočinku Georga Bulla, návrh jeho porada prijala s hlučným oduševnením. S týmto v súvisie prečítal list skutočného vnútorného tajného radcu, osvieteného pána biskupa spišského dr. Alexandra Párvyho, ktorý na vedomie dáva predsedníctvu Jednoty, že s celou ochotnosťou a s úplným uspokojením súhlasí s tým, aby za stoličného predsedu Jednoty vyvolený bol fõispán na odpočinku Georg Bulla.

Do agitacionálneho výboru vyvolení sú nasledujúci: Georg Bajcsy farár Csimhova, Ján Brissák farár Zázriva, Martin Dolyák farár Chlebnic, Jozef Dónay farár Bobró, Ján Hattyár dekan-farár Habovka, Ondrej Jablonszky učiteľ Jablonka, Ondrej Jostyák učiteľ Hrustin, P. Lambert Kovárik kaplán Trstená, Edvard Kudlička učiteľ Oláhdubová, Karol Machay kaplán Turdošin, Jozef Median kaplán Alsókubin, Ladislav Mikula farár Malatina, Ján Murin farár Námestó, Jozef Novotný kaplán Námestó. dr. Štefan Pironcsák kanonik-farár Jablonka, Rudolf Schönviesner kaplán Lokca, Vendelin Schwarz farár

Felsőzubrica, Ján Szmádik učiteľ Vavrecska, Jozef Tomcsa kaplán Nižna, Peter Wiecha prae-pošt farár Alsókubin, Jozef Vojticsek farár Zakamenoklin, Štefan Zaják farár Trstena, Matias Zeman farár Veszele, Ján Schelling farár Podvlk.

Georg Bulla fõispán na odpočinku vrelými slovami ďakoval za dokázanú mu dôveru a prítomných prosil o podporovanie jeho dobrých úmyslov a jeho pevnej vôle.

Georg Szmrecsányi krajinský vyslanec zapalistou rečou povzbudzoval prítomných ku rozširovaniu Jednoty, po čom skutočný vnútorný tajný radca, predseda Jednoty Štefan Rakovszky zaključil poradu.

Organizácie Katolíckej Ludovej Jednoty V oravskej stolici

1. októbra 1901.

Výkaz dľa fárností.

	Počet kato- líkov	Počet členov Kat. Ludov. Jednoty	% v pomere ku dospelým mužským obyvateľom
Alsókubin	813	37	24
Alsólipnica	4457	—	—
Árvanagyfalu	1213	—	—
Árvaváralja	990	—	—
Bezine	1107	—	—
Bielipotok	864	—	—
Bobró	1656	79	29
Bukovina	761	—	—
Chizsne	1622	—	—
Chlebnic	1410	75	32
Csimhova	1422	30	13
Erdődka	2372	—	—
Felsőzubrica	2673	36	7
Habovka	2265	88	23
Hladovka	1609	—	—
Hrustin	2532	33	7
Jablonka	3855	409	64
Kriva	671	10	2
Krussetnica	1480	96	39
Ljeszék	1437	—	—
Lokca	3226	78	14
Malatina	971	17	35
Mutne	2626	—	—
Námestó	4430	203	27
Nizsna	2652	223	52
Novoty	1677	32	12
Oláhdubová	760	61	48
Oravka	817	—	—
Parasztubova	2590	—	—
Pekelnik	1006	39	23
Podvlk	2401	17	4
Pucó	958	20	12

	Počet kato- likov	Počet členov Kat. Ludov. Jednoty	% v pomere ku dospelým mužským obyvateľom
Rabcsa	3801	—	—
Rabcsica	1146	—	—
Trsztena... ..	3854	143	22
Turdossin	3312	89	16
Usztye	1071	45	12
Veszele	2359	178	45
Zakameneklin	2123	129	36
Zázriva	3443	155	27
Zubrohlava	2109	—	—

Počet členov súhrnom je 2382. Na konci roku 1910. bolo 498 členov; prírast činí teda 1874 členov. Organizácia jestvuje v 25 farách. V 16 farár Jednota neni ešte organizovaná.

Interpellácia na Khuen-Héderváryho akožto ministra vnútorných diel.

Pane minister!

Vy sa rád vychvalujete, že pri lanských krajinských poslaneckých voľbách, obyvateľstvo Uhorska Vám dalo väčšinu, pretože — ako to často povedáte — schvalovalo program strany národnej práce, ako ste Vy starú liberálnu stranu pomenoval. Vy, pane minister, s hrdým samocitom zvykol ste rečniť v krajinskom dome, že strana národnej práce (lepšie povedané: strana darobných postavačov) čistými voľbami obdržala väčšinu.

Dovoľte, pane minister, že my pochybujeme v opravdivosti tohoto vašeho tvrdenia, lebo my zo zkušnosti vieme, že lanské voľby neboly čisté; že páni voličia nie slobodne a z presvedčenia hlasovali na vládných kandidátov, lež hlasovali na nich za peniaze a za žranicu. To Vy pane minister, najlepšie viete, že koľko peňazí stály lanské voľby, ba aj to máte naznačené, že koľko tisíc korún dostal každý jedon vládný kandidát. Načo teda tvrdiť také volačo, o čom celý svet vie, že je to nepravda! Vy ste dostal peniaze — veľké milliony — na podplácanie voličov, načo teda zapierať, že vláda nepodplácala? Všetky opozicionálne noviny pisaly o atrocitách lanských volieb. Ba aj cudzozemsko bolo upovedomené o tých nezákonnitostach, sekaturach, žranicách a násilenstvách, ktoré strane vládnej poistily väčšinu. Kto že vám

teda uverí, že Vy, akožto minister vnútorných záležitostí, ktorému do rezortu i voľby poslanecké patria, nedal ste peniaze na podplácanie voličov? Celý svet vie následkom toho, že ste hrozné milliony strovil na voľby, to ale ste zamlčal, že kto dal tie peniaze? A obyvateľstvo Uhorska rado by to vedieť. Rado by videlo účty z trov volebných. Obyvateľstvo Uhorska chcelo by vedieť, či tie volebné peniaze pochodia z krajinskej pokladnice a či ich «dobrosrdeční darcovia» (?) naskladali. Jestli tie peniaze pochádzajú zo štátnej pokladnice, povedzte nám, pane minister, je-li slobodno takto šafáriť s krajinskými peniazmi, ktoré nesnesiteľnými daňami platia občania? Jestli ale tie volebné peniaze dostal ste od inokád, tak osvedčte sa, pane minister, pred verejnosťou, čo dostali tí «dobrosrdeční darcovia» za odmenu, že naplnili volebnú pokladnicu millionami?

Že vládni korteši podplácaali, napájali a násilenstvá páchali pri lanských voľbách, svedčia o tom i petície, s nimiž napadnuté byly voľby nezákonnité. Medzi petíciami nachodí sa i félegyházska petícia, ktorú prepadnutá vládna stránka zadala proti Ludvikovi Holló, vyvolenému poslancovi. Kúria nariadila bola vyšetrovanie; keď ale svedkovia nevedeli dokázať, z čoho obviňovali peticianti Ludvika Holló, stiahli petíciu. Trov bolo 32 tisíc korún. Tieto peniaze Alexander Jeszenszky štátny sekretár, Vaša pravá ruka, (pri prevádzaní «čistých» volieb pane minister), poslal na predsedníctvo félegyházskej stránky národnej práce, aby ono vyplatilo všetky trovы petitionerantov.

Toto len nepodvrátite, pane minister? Ved i noviny písaly o tom. Pýtam sa, kde vzal Jeszenszky tie peniaze, ktorými vyrovnal trovы félegyházskej petície? Od kedy stal sa Jeszenszky takým pánom, že tisíce rozhadzuje? Alebo či snád i tie peniaze pochodia zo štátnej pokladnice? Slobodno je Vám, pane minister, ztade peniaze brať? Čítal som ostrý článok v novinách «Magyarország» o tejto záležitosti. Napadnutý ste bol nielen Vy, pane minister, v tom článku, lež i Jeszenszky a na tú obžalobu neprišla odpoveď. Zdá sa teda, že je to pravda, že Vy, pane minister, nielen na volebné trovы ste assignoval peniaze, lež i na petície vládných poslancov. Toto faktum nedá sa

zatajiť, bo o ňom aj noviny píšú, bez toho, že by ste to bol podvrátil.

Po tomto udaní v mene daňujúcich občanov, s náležitou uctou obraciam sa k Vám, pane minister, s nasledujúcou interpelláciou: «Je-li to pravda, že vláda na lanské voľby ztrovila 30 millionov korún? Odkiaľ vzala vláda tie peniaze? Sú-li z nich účty a kedy predostre minister vnútorných záležitostí tie účty krajinskému snemu? Minister vnútorných záležitostí má-li vedomie o tom, že Alexander Jeszenszky štátny sehretár 32 tisíc korún poslal na zaokrytie trov félegyházskej petície? Odkiaľ vzal Jeszenszky tieto peniaze? Jestvujú-li o tom účty? A je-li pán Khuen-Héderváry náklonný tie účty predložiť krajinskému snemu?»

Ondrej Hladký.

O drahote.

Minule zmienili sme sa o veľkej drahote, aká panuje u nás v Uhorsku. Prítomne dokážeme v krátkosti, že táto drahota je všeobecná po celej Europe. U nás môžeme povedať, že kupujeme za drahé peniaze. Potravné články zdražely natoľko, že menej zamožný človek obmedziť musí svoje výdavky na to najpotrebnejšie. A kým mnohí nad tým rozmyšľajú, že za panujúcej drahoty kde vezmú peniaze na zaokrytie denných potrieb, prichádzajú chýry o zdražení peňazí. Všetky veľké banky v celej Europe zdvihly úroky pozíciiek. Toto tolko znamená, že sa produkcia rozličných článkov stane drahšou, teda kto čo bude chcieť kúpiť, musí to drahšie zaplatiť.

Málo je dorábateľov, ktorí by na pôžičku neboli utisnutí. Priemyselník, obchodník, gazda, prinútený je použiť úveru, aby svoju dielňu, svoj obchod, svoje gazdovstvo vyvinul, rozšíril. A keď od pôžičky musí drahšie úroky platiť, prinútený bude ej svoje produkty drahšie predávať. Následkom zdrazenia produktov zdrazie aj robotnícka mzda, slovom práca stane sa drahšou. Toto bude zas nútiť dorábateľa, aby drahšie predával. Boh sám vie, že kedy a jako sa táto licitácia skončí.

Zápletky v Marokku a prehnaná židovská špekulácia na berlínskej burse zapríčinily zdrazenie peňazí na nemeckom peňažnom tržišti.

Vojna Talianov proti Turkovi má za následok hrozné klesnutie štátnych a iných papierov na všetkých europejských burzách. Vo Francúzsku chcú financirovať jednu veľkú argentínsku pôžičku, toto je príčinou zdrazenia francúzskeho kapitálu. V anglickej banke zmenšila sa hotovosť zlata, toto malo neprajný účinok na peňažný trh v Anglicku.

U nás peniaze zdražely preto, lebo všade poskočily v cene. Obchodníci so zbožím prinútení sú kupovať za drahšie peniaze. Hypotekárne pôžičky zdražujú, následkom čoho drahšie budú stavby, teda bude mennj stavané. A toto pociťtia priemyselníci, ktorí pri stavbách našli svoj dôchodok. Najhoršie ale prejdú tí, ktorí domov nemajú, lebo majitelia domov iste použijú prvú prlíezitosť, aby byty o niekoľko procentoo štajgerovali.

Menšie banky a sporitelne použijú tiež neprajnú konjunktúru na peňaži om tržišti a zvýšia drahé úroky ešte o percent, lebo veď treba vyhovieť účastinárom a dať im väčšie dividendy. Osobný úver teda zdrazie. Slovom sú výhlady, že hudeme za drahé peniaze draho kupovať, draho bývať, draho žiť. A ponevác je pravdepodobné, že drahota zapríčiní klesnutie produkcie, neprajne utvorí sa aj zárobokové pomery. Že tieto okolnosti rozliční, zvlášte židovskí špekulanti dobre využijú, to netreba ani spomínať.

Gazda potrebuje ku živobytiu aj iné veci, nielen to, čo mu pán Boh požehná. Aby si tieto zaopatril, potrebuje peniaze. Prinútený je teda z úrody alebo zo stáda volačo odpredať. Cenu môže síce určiť, ale jestli mu tolko dať nechcú, musí z ceny spustiť. Malý priemyselník zápasí s konkurenciou, pri ktorej sa nielen o to jedná, že kto vyhotoví lepšiu robotu, lež na váhu padá aj cena patričného článku a to vo veľkej miere, Objednávateľ, ktorý si peniaze tiež musí dobre vypočítať, ide ta, kde ho lacnejšie obslúžia. Slovom zdrazenie peňazí pocítíme na celej čiare. Ale najviac pociťtia túto farchu tí, ktorí zhotového platu žijú. Každý dorábateľ sa bude usilovať, aby tu alebo tam mohol si volačo vyna-hradiť, úradník ale nemôže si plat povýšiť, ba neprajné peňažné pomery znemožnia každé povýšenie platu.

Zdrazenie peňazí zapríčinily medzinárodné

pomery, na ktoré vplývať nemôžeme. Ale predsa by sme všeličo mohli vykonať, aby následkom ustavične vzrastajúcej drahoty hroziace nebezpečie odstránené bolo. Výnimočné poriadky mali byť porobené, aby utišená bola tá veľká nespokojnosť, ktorá už doteraz mysle obecnstva opo-
novala. Toto je za terajších ťažkých okolností najvážnejšou povinnosťou vlády a povinnosťou zákonodarského sboru. Terajšie zákonodarstvo ale, liberálna väčšina totiž mungov i s Khue-
novou vládou jedine na tom si lámu hlavu, ako by čím viac millionov z ľudu vyprešovať mohli na vojenské ciele. Preto aj preč s takým záko-
nodarstvom a dolu s takou vládou!

Izraelskí synovia a vojsko.

Honvédminister o čnosťach Šmuľov.

Neni zmužilejších junákov ako sú synovia izraelskí! Vedia vykrikovať! Vypínajú sa a plujú. No a keď nevidia zbraň v rukách protivníka, strieľajú aj z revolvera. Kto pohliada na židovských junákov v mestách a po dedinách, nazdával by sa, že títo vypasení a po pánsky vycibrení hrdinovia vstave sú obrániť Uhorsko pred Rusom, Tatárom, ba i pred samým diablom z horúceho pekla. Grobiania sedliakom a držia sa za ten najpotrebnejší element, bez ktorého by krajina ani obstáť nemohla.

Opravde ale naši izraelskí synovia neni sú takí hrdinovia, za akých sa radi vydávajú. Keď Šmuľo alebo Icig náhodou dostane sa k vojsku, a zkríkne naň ztrázmajster: do gliedy chrapúň, tu máš pušku a tela, i ten najzmužilejší Šmuľo začne sa triasť ako huspenina a pustí guraž do galhôt.

Všeobecne známa vec je, že naši židovskí junáci všeliakými figľami hľadia chrbát ukázať vojančine. Neni toho klamstva a šudierstva ktorého by sa nedopustili, len aby nemuseli nosiť tela na chrbte a potom aj tá flinta je veľmi nebezpečná zbraň, ktorej sa tak boja židáci, ako smrti. Keď už ale všetky figle a šalbiarstva nič neplatia a Šmuľo musí narukovať, vtedy je najnaničhodnejším, najbojazlivejším a najnesúcejším vojakom.

Toto svedectvo ale nie my vystavujeme židákovi, lež honvédminister Samu Hazai. No a

ten už náležite musí znať židov ako vojakov. Jeho noviny «A Magyar Katonai Közlöny» v septembrovom čísle o židoch to píše, že **Rusi nechcú, aby v ich vojsku židia slúžili, lež miesto služby aby radšej platili vojenskú daň!** K tomuto ale majú najvážnejšie príčiny, ako to vidno z nasledujúceho:

Najhrdinskejší hrdinovia rusko-japonskej vojny.

Ruské noviny «Kijewlanin» píše: Z vojopovinných židákov ani polovica nedostaví sa na assentírku, tí ale čo sa dostavia, sú telesne celkom nesúci. Tieže noviny sdelujú fiež aké zkušnosti so židmi v rusko-japonskej vojne mal generál Martinow. Dľa týchto zkušnosti židia pre ich bojzlivosť a telesnú slabosť, s malými výminkami celkom nesúci boli do vojny. Aby si život zachránili, u veliteľstva armády dotiaľ pracovali, kým sa nedostali do daakej pohodlnej služby. Keď sa im to ale nepodarilo pretvárali sa, že sú chorí a keď ani to nešlo, dopustili sa radšej zločinov, len aby nemuseli ísť do ohňa pred nepriateľa.

Noviny «Ruskij Invalid» o hrdinstve hrdinského židovstva ale nasledovne píše: **V ruskej armáde v Mandžurii bolo 18.000 židov, z týchto do japonského zajatia dostalo sa 12 tisíc. V tomto zajatí Japonci potrebovali ruských židov ako platených špehúnov,**

Ako to ale u nás stojí s hrdinstvom židákov? Od roku 1874. do 1884. 31 percentov vojopovinných židov ufujazdilo pred vojenskou službou, dnes takito hrdinovia dosiahli už 42 percentov. Známe je vôbec, že zvlášte na Horniakoch nejedon Herschkovits, Kohn, Lévi a premnohí Šmuľovia čo všetko ztvárajú, aby sa oslobodili od vojančiny. Pri tom v mnohých pádoch na pomoci sú im rabíni, ktorí ako to už aj pred súdmi dokázané bolo, aj matriky falšovali, len aby židovských junákov oslobodili od vojenskej služby.

Takto vyzerá hrdinstvo židákov. Že ono odhalené bolo v novinách ministra honvédstva preto nech sa nehnevajú židáci, bo musia vedieť, že je to minister honvédov a nie — Khónvédov.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

POLITICKE CHYRY.

Čo nového v politike?

Ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry cez niekoľko dní bavil sa v Lovrane, šiel si vraj oddychnuť k adriatickému moru, bo ako hovoria, je ustatý a bolia ho oči. Finančníkminister Ladislav Lukács bol zas vo Viedni. Ministerpredseda sa veľmi dobre musel cítiť v Lovrane, bo tam o jeden deň dlžej ostal ako mal v jeho programme. Finančníkminister Lukács ale celkom omladený prišiel domov a hneď aj strojí sa snemu predložiť jeho rozpočet na rok 1912. Neurobil to síce, liberálne noviny ale a celá mungovská väčšina už vopred vynášajú chvalospevy o tomto rozpočte a predstavujú ho ako daaké zázračné dielo, ktorému podobného ešte nebolo v Uhorsku. Dľa tohoto rozpočtu ako to hovoria liberáli, všetky hrozitánske výdavky na vojsko s ľahkosťou majú byť zaokryté a krom toho obsahovať má ešte veľmi vážne sociálne a kultúrne položky, ako sú povýšenie platov úradníkov, sriadenie otázky ochrany dietok, postavenie nových nemocníc, blázincov, tretej university a vzdor všetkého tohoto zázračný rozpočet tento zatvára sa s «plusom». S týmto finančníkminister ako by sa chcel opýtať: čo teda chce obštrukcia? Že čo chce?

V prvom rade chce vidieť ten zázračný rozpočet. Potom ale chce vedieť, zkadial vezme finančníkminister tie milliony a milliony, ktorými mieni zaokryť všetky v jeho rozpočte označené veci. Všetky politické kruhy, vynímajúc rozumie sa liberálov, veľmi sú zvedavé dozvedieť sa, ako je to možné, že terajšia vláda, ktorá cez poldruha roka jej jestvovania, krom zdrazenia niektorých článkov a zvýšenia dani, samostatne ničeho nepodujala ku hmotnému zveladeniu krajiny, teraz predstupuje s rozpočtom, dľa ktorého zaokryté majú byť milliony výdavkov na vojsko a na vnútornú verejnú správu a pri tom ešte ostať má značný zvyšok. Tento rebus sotva bude vedieť rozluštiť Ladislav Lukács! Pojednávanie finančného rozpočtu strojí sa teda byť veľmi zaujímavé. Kedy to ale príde ku pojednávaniu tohoto rozpočtu, to je ešte len v hviezdíčkách napísané. Ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry chystá sa v tomto mesiaci odhodlane a pevne zakročiť k utlačeniu obštrukcie. Jestí

sa mu to nepodarí, to nebude nič nového v politike.

Ludové shromaždenia kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana onedlho vydržiavať bude ľudové shromaždenia i na území stolice nitrianskej. Horlivých ľudákov týchto krajov teda už teraz upozorňujeme na tieto shromaždenia. Zvlášte vodcovia ľudákov nech pripravujú horlivých prívržencov, aby ku tým shromaždeniam dostavili sa do posledného chlapa. Časy sú teraz prísne a veľmi vážne, preto osvedčený kresťan a katolík nemal by chybovať na ľudovom shromaždení kresťanskej ľudovej strany. Mesta, väčšie obce a okresy doprosta majú by požiadať stredisko kresťanskej ľudovej strany, aby tam vydržiavala shromaždenia. Najbližšie shromaždenie vydržiava kresťanská ľudová strana v stolici Tolnav obci Értény, kde rečia krajinskí vyslancovia Georg Szmrecsányi a Karol Huszár.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana snemová v útorok 17. októbra o 6 h. večer vydžiava zasadnutie vo vlastnom kruhu. Zasadnutiu predsedáť bude skutočný vnútorný tajný radca, bývalý minister okolo osobnosti kráľa, predseda strany gróf Aladár Zichy.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov po krátkych prázdninách 9. októbra vydržiavala zasadnutie, v ktorom ale súčasnilo sa veľmi málo vyslancov. Zasadnutie zakončilo sa s hlasovaním dľa mena. V zasadnutí 10. októbra vyslanec Ivan Reök rečnil proti predlohe o zbrannej moci a v snemovni hovorilo sa mnoho o uzavretí pokoja medzi politickými stránkami.

RAKUSKO.

Strielanie z revolvera v zasadnutí rakúskeho reichsratu. Po letných prázdninách rakúskeho reichsrátu prvé zasadnutie vydržiaval 5. októbra, v ktorom socialdemokrat Neguš z revolvera tri razy strelil na rakúskeho ministra pravosudia rytiera Hohenburgera. Výstrely na šťastie netrafily nikoho, v sieni pojednávania ale na to povstala bitka medzi vyslancami so-

cialdemokratov a iných stránok. Pekne to vyzerať vo viedeňskom parlamente po zavedení novej volebnej reformy!

Z CUDZOZEMSKA.

Taliani v Tripolisi. Turci neni sú vstave prekaziť vlamanie sa Talianov do Tripolisu. Tí preto hneď po opovedaní vojny bombardovali Tripolis a iné námorné mestá tejto provincie. O niekoľko dní zaplavia vojskom celú krajinu. Európske mocnosti, zvlášte Nemecko, všetko vynakladajú na to, aby medzi Talianskom a Tureckom bol pokoj.

Monarchisti v Portugalsku dľa najnovšej zprávy 9. októbra pri meste Molmenta zbili slobodnomurárskych republikánov. V hlavnom meste Lissabone medzi slobodnými murármi panuje náramný strach.

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

U staručkého farára.

Rýchlo stúpala Janko Sivoň vo valiacom sa dáždi. Lámal si hlavu na tom, ako začne, čo chce povedať. Vo farskom pitvore striasol vodu zo širáka a kabanice, poutieral žablatené čižmy a potom zaklopal u farára.

Na «Pochválen» obzrel sa písaním zaujatý starý kňaz, ale nepovedal nič. Ani Janko. Takto mlčali za chvíľu. Farár pozeral na Janka, toho však posmelil prívetivý pohľad farárov.

— Prosil by som za slovo, pán farár, keby ste ma počuli — začne Janko, potrhujúc kabaňou.

— Počujem ťa, Janko môj, počujem. Nuž kohože by som počul vďačnejšie, ak teba nie, ktorého som už čo dieťa vyhrešil v škole, keď si bol nezbedným a pochválil, keď si zaslúžil?

— Nevie, pán farár, či sa moja návšteva karháním neskončí, lebo veď to chcem práve povedať, že ohneď zašiel som do Stehlikova.,.

— A tam rečník-socialista pobúril ti duševný po-

koj, synku — pokračoval usmievave farár. — Janko sa nevedel prečudovať. Zadívene sa opýtal:

— Odkiaľ že ste už i to dozvedel, pán farár?

— No však ani na tolko neviem, ako sa skôr opytujem. Potom čo si tam všetko počul, Janko?

— Moc všeličoho, pán farár. I veľa pravdy. To, že dobrý Boh všetkých ľudí rovnako miluje a že predsa treba niektorým do tmy drhnúť, žeby dajako vyzili, páni však...

— Páni však sa len prevádzajú, poľujú, márnia peniaze, ktoré im chudobný ľud vymozoluje — vstúpi mu do slova farár.

Janko Sivoň ešte len teraz sa čudoval. S udivenými očami sa opýta:

— Všetko ste len nebol i vy tam, pán farár?

— Nebol som, synku — odvetil usmievave starý kňaz. Ale ja už i bez toho viem, čo zvykli hovoriť na takýchto shromaždeniach. Istotne i to povedali, že chudobný ľud často hľadá, páni však že len sa kúpu v masti ľudu. Vždy len smotanú soberú z rajnice. Nepočúvajte preto na kňazov, na pánov, lež podporujte socialdemokratov, ktorí i v práci, i v dobrom chcú stvorit rovnosť na zemi; blaženým chcú učiť fašký osud chudobného ľudu.

Janko Sivoň nevedel sa prečudovať, že odkiaľ vie už i toto tento múdry človek?

— I to ti poviem, Janko, čo po tomto povedal rečník.

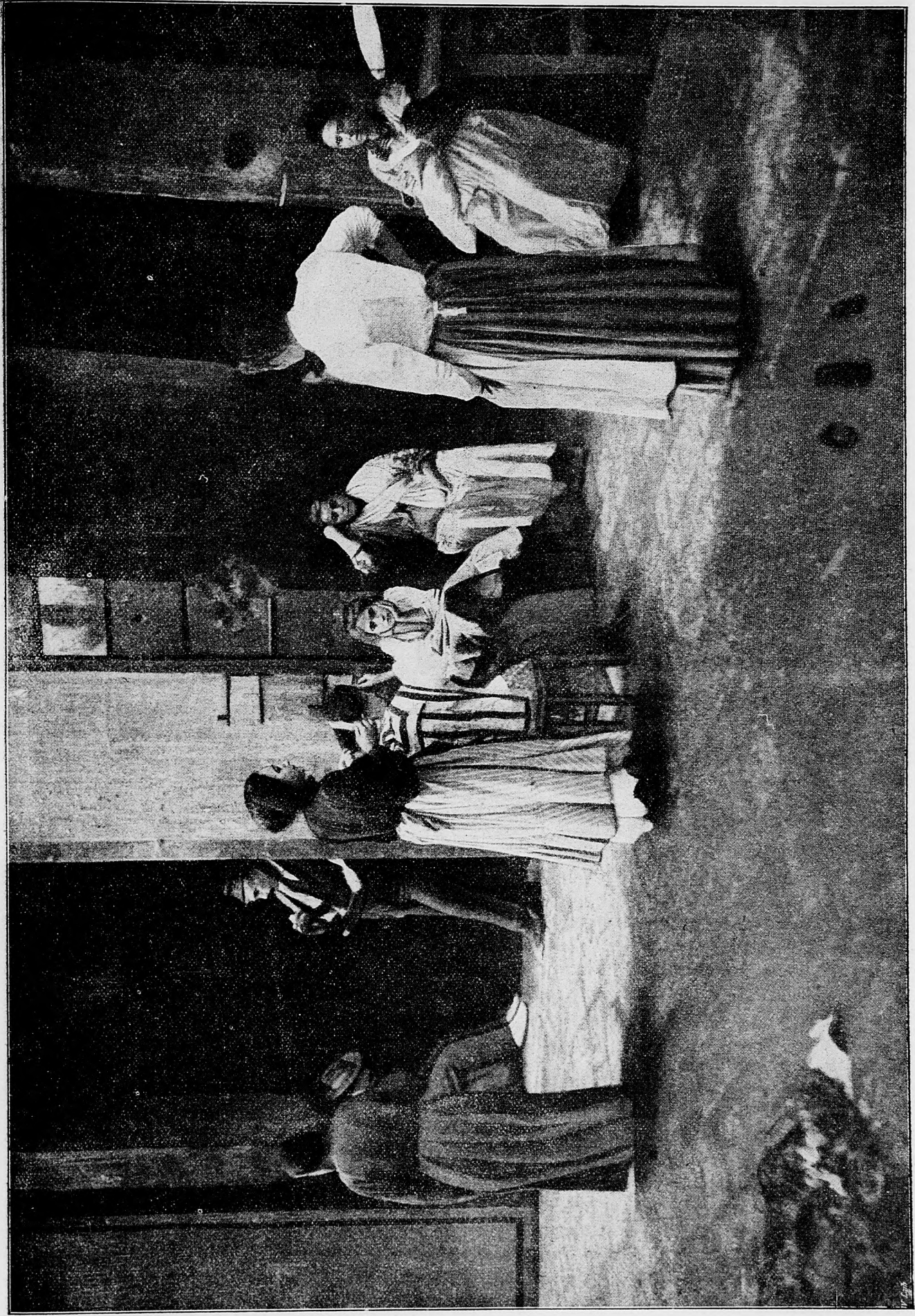
— Nepočul som ďalej, prosím ponížene, išiel som domov.

— No tým skôr musím ti to povedať, abys počul, bo je to veľmi dôležité, ba socialisti sa toho držia (keď však i nepovedia), že je to najdôležitejšie.

— Rečník — ktorého hrozne bolí smutný osud chudobného ľudu — vysvetlil, že bez peňazi nemožno vyhnať kňazov, rozdeliť majetky bobatých. Preto zapíšte sa medzi socialistov a platte do spolkovej kassy každý týždeň 20, alebo neviem koľko halierov. Z tých peňazi utrápeného ľudu, ktoré by mu mali práve ostať! Majú veru oni, Janko, dosť rozumu pre seba.

— To som už nepočul — povie Janko. (To však nepovedal, len si tak domyslel, že na nahovárание Petra predsa sa len i on dal zapísať.)

— Škoda veru, že si to nepočul. A že si sa nepýtal rečníka na tom shromaždení, že koľko dostane za to, za čo sa z Pešti do Stehlikova ustával pobúriť duševný pokoj tichého ľudu? Ale keď takéto dačo vyzvedajú sa od neho, nuž vtedy na jedno ucho nepočuje, na druhé ale je hluchý. Zaplatia mu oni po pánsky. Dostane tolko na deň, ako 8—10 chudobných nádeníkov. Potom v mäkkom, pohovkovom železničnom vozni cestuje — zadarmo. No však aby on a ešte celá kopa apoštolov-socialistov mohli mať taký ľahký život, preto dráždia oni po dedinách duševný mier tichých obyvateľov. Preto prerývajú duše, aby mohli do nich nasiať buriny. Dobré vedia, že malý hrnček chytro zovre. A koniec je však vždy ten, že platí treba do

Frizírka v Neaplu, ktorá za päť halierov frizuruje jednu ženskú.

spolkovej kassy. Ctia oni niekdy i Pannu Mariu — ale len na kremnických dukátoch. Ako tie zaplatené haliere potom «vykúpia» svet, to môžeme čakať, Pánsky život buričov ľudu, tajomníkov stránky, zmiznutie jednoh druhého — a to nie s prázdnyimi rukami — dajú nám síce badať, že kde sa podievajú krvopotne zarobené haliere robotného ľudu. A na čo márnia tie mnohé peniaze, o tom veru neradi hovoria. Dobré si zapamätaj, Janko : sotva jest niečo ľahšieho, jako popudzovať nespokojnosť v svedomí ľudskom : lež sotva jest i väčšieho, nesvedomitejšieho zločinu. (Pokrač. nasl.)

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ ako z Viedne sdeľujú, do Budapešte príde až s koncom októbra. Jeho veličenstvo mieni cez dlhý čas pobaviť sa v hlavnom meste Uhorska.

Z arcibiskupstva ostrihomskeho. Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary arcibiskup ostrihomský za dekana okresu érsekujárskeho vymenoval pápežského komorníka, farára tardoskeddskeho dr. Juliusa *Machovicha*. Novovymenovaný dekan známy je ako horlivý ľudák a neunávený podporovateľ všetkých katolíckych pohybov.

Z biskupstva nitrianskeho. Shromaždenie pensionálnej pomocnej základiny, za predsedníctva praeláta biskupského vikária Aloisa *Jeszenszkyho* vydržované bolo 12. októbra a z tej príležitosti pojednávané boli pensionálne záležitosti duchovných : Štefana Ballay farára obce Trencsénselmec a Jána Baumgartner bývalého farára obce Alsómatesic.

Z grécko-katolíckeho biskupstva munkácskeho. Julius Firczák grécko-katolícky biskup munkáčsky, skutočný vnútorný tajný radca, jeho excellencia tieto dni slávil 50 ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza. Z tejto príležitosti oslavovanému jubilantovi vyslovili blahoželania : jeho veličenstvo kráľ, svätý otec pápež Pius X., sbor biskupský Uhorska, predsedníctvo Katolíckej Ľudovej Jednoty, vedecké ústavy a početní veľmoži Uhorska.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* z príležitosti menin jeho veličenstva kráľa 4. októbra v sídelnom chráme biskupstva za prítomnosti svetských a vojenských vrchností, s hrubou assistenciou slúžil slávnostnú svätú omšu. — V chráme tunajších dominikánov 1. októbra k úcte blahoslavenej Panny Marie odbavovaný bol veľký odpust, z ktorej príležitosti slávnostnú sv. omšu slúžil sám esvietený pán biskup. — Tunajší kráľovský kon-

vikt, ktorý roku 1657. založila barónka Susanna Ballassa, pod správou praemonštratských kňazov 4. októbra v tichosti odbavoval svoje jubileum. — Nábožné cvičenia pre údov kongregácie ženského pohlavia v kláštore mnišiek uršuliniek začaly sa od 5. októbra a cez 3 dni s veľkým duševným prospechom viedol ich jezuita P. Fiedler. — Domoveň ženských služobných a železničné missie katolíckych gazdín otvorené boli 1. októbra. — Spolok sv. Imricha tunajších juristov 3. októbra vyržieval utvoriť shromaždenie, na ktorom vyvolili úradníkov spolku. — Výstava tunajších priemyselníkov, ktorú navštívilo 4000 ľudí, zatvorená bola 1. októbra. — V domovni sv. Jozefa opustených dietok, za mesačne 5 zlatých ktokoľvek môže si jedno dieťa vybrať a vyvoliť k zaopatreniu. — V budínskom Aloisianume z košického biskupstva za dozorcov vymenovaní sú : diakon Michal Strizovszky a katolícky učiteľ Edmund Dalibor, ktorí ďalšie štúdiá zakončia na universite. — Štefan Hartsár pápežský komorník a biskupský tajomník vymenovaný je za hlavného školdozorecu kat. ľudových škôl na území košického biskupstva, za jeho pomocníka ako podškoldozorca vymenovaný je biskupský knihovník Franc Holló. — Karol Jaczkó z obce Léh za kaplána poslaný je do Parnó a na jeho miesto ako kaplán vymenovaný je Ján Oberle. — Do spolku tunajších katolíckych gazdín s 200 korunami ako zakladateľka vstúpila barónka Gézova Sennyei. — Vdova Vilhelma Szépyho na katolícky patronáž darovala 100 korún.

Chýry zo Šáriša. *Prešov* : Z príležitosti menin jeho veličenstva kráľa vo farskom kostole pri súčasnení sa vojenských, stoličvých a mestských vrchností slávnostnú sv. omšu s hrubou assistenciou slúžil praepost a mestský farár Adalbert Zaborovszky. — Spolok katolíckych tovaryšov 15. októbra zábavu vinobrania odbavuje v miestnosťach katolíckeho kruhu Rákócziho. — Minister výučby na miesto Roberta Bayer, ktorý za direktora poslaný je do Mezökövesdu, na tunajšie gymnázium za profesora vymenoval Franca Zondu. — Gabriel Madarassy ministeriálny úradník a slečna Ester Bujanovics, dcéra krajinského vyslanca Juliusa Bujanovics a Heleny Semsey, 4. októbra slávnostný sobáš mali v tunajšom farskom kostole. Sobášil ich bratranec nevesty Zoltán Semsey, kňaz biskupstva vacovského. — *Kisszeben* : Ján Tomesák, tunajší sklepník minule syna svojho poslal do pivnice pre denaturalizovaný špiritus, mladý človek potknul sa na schodoch, pri čom sa flaša rozbila, špiritus sa lapil a nešťastného hrozne popálil. *Héthárs* : Alexander Dessewffy novovysvätený kňaz 1. októbra za veľkých slávností slúžil tu svätú omšu. Rukovodičom mu bol Melchior Brühl tunajší praepostfarár ; maďarskú kázeň mal Barnabas Tost biskupský notár a po slovensky kázal Melchior Zelényi kaplán z Prešova. — *Ternye* : Imrich Péchy a slečna Helena Horváth, dcéra prešovského zemana v tunajšom kostole slávnostný sobáš mali 7. októbra. V sprievode peknej reči sobášil ich Marcel Galleé. — *Soóvár* : Minulý týž-

deň zomrel tu Štefan Kárász, horarský hlavný radca *Szinye*: Duchovní okresu sabinovského vydržovali tu shromaždenie 3. októbra a pojednávajú i o zmenšení počtu katolíckych sviatkov. — *Frics*: Za učiteľku tu najšej katolíckej školy vymenovaná je Emma Bátorí.

Chýry zo Spiša. V Podolinci 26. septembra zomrel v 83. roku života svojho Franc Duchon, titulárny hlavný slúžny na odpočinku. Nebohý, ktorý bol i horlivým ľudákom, roku 1848. ako honvédskejší dôstojník bojoval za slobodu Uhorska. Večná mu pamät! — V Novej Vsi dňa 25. septembra sadnul na vlak egyptské knieža Kemal Jusszuf, ktorý za viac dní hosťom bol grófa Geyzu Andrásyho v Betléru. Knieža šiel na svoj zemplínsky majetok. — Poprádskeho praepošt-farára Georga Andreidesza bulharský kráľ Ferdinand vyznačil s úradným krížom bulharského národného radu. — V Gňazdoch 24. septembra 3. ročný cigánček Alexander Hangur utopil sa v mlynskom potoku. — V kolačkovských lesoch medvede roztrhaly jednu jaľovku a viac oviec. — V Novej Vsi po zátvore 27. septembra bol prvý dobytčí jarmok. Prihneli 1063 kusov rožného statku a 484 koní, z toho sa predalo 404 kusov rožného statku a 70 koní. — V Križovej Vsi dňa 24. sept. následkom opilstva povstala krvavá bitka medzi maďarskými robotníkmi tamojšieho pánstva. Bratia Ludvik a Michal Kósa natoľko popíchali nožmi Franca Gárdona a Matiaša Petého, že prvý ešte na mieste dokonil a druhý o niekoľko hodín. Obidvaja boli ženatí a zanechali viac detí. Divých dvoch bratov odvedli do levočského žalára. — Mesto Podhrad zdvihne 50.000 korunovú požičku. — V Popráde takzvaný Huszpark kúpila účastinárska spoločnosť tatranských osad, a liečivých kúpeľov. — V našej stolici boli toho roku vôbec plané zemiaky. — V Magure 3. októbra ráno padal prvý sneh. — Bývalý novovesský hlavný slúžny Viktor Sztavács po dlhom irápení a pobožnom prijatí sv. sviatosti 28. septembra zomrel v Popráde u svojho brata. Pochovali ho v Horke. — Švedlérske mu r. k. učiteľovi Jozefovi Pleneznerovi minister výučby na odmenu jeho zásluh udelil 200 korunovú ročnú osobnú doplnok. — V Repisku upráznila sa učiteľská stanica, tamojšiu učiteľku Mariu Grossmann vyvolili v zvolenskej obci Domszög. — V Merénye zastrelil sa 67 ročný bohatý kupec Rudolf Fox. Príčina toho veľmi hriješneho skutku bola údajne nevyliciteľná choroba. — Rozpočet mesta Levoče na rok 1912. obnáša 378.744 korún príjmov a 402.168 korún výdavkov. Chybujúci obnos zaoberá sa skrze 28 percentovú obecnú prirážkovú daň. — V Novej Vsi 28. sept. robotník Ján Kozturák, sluha Ján Caesik, kočišovia Pavel Turányi a Ján Bednarik a juhás Martin Zavacsán zavraždili v krčme 30 ročného plátenkárského pomocníka Matiaša Kostyalika. Ubohý pochádzal z oravskej obce Vavrečka.

Z Gemerska. Ján Štefanik titulárny kanonik a dekan-farár obce Vágerede, ktorý predtým bol profesorom bohoslovnia dňa 14. septembra slúžil zlatú svätú omšu. Na tú peknú slávnosť dostavilo sa 57 kňazov;

jeho hývalí žiaci-kňazi obdarili ho s pekným strieborným kalichom. Pri tej slávnosti na podporu katolíckej tlače sossbieralo sa 60 korún. — Pohorelcom obce Rimakokova jeho veličenstvo kráľ poslal 4000 korún. — V Dobšine pod predsedníctvom tamojšieho kat. farára Antona Szuszaiho utvoril sa potravný spolok. Počet účastin je 400, ktoré obnášajú 28.000 korún. — Blízko obce Sajóréd gazda Georg Mihók dňa 27. septembra zastrelil veľkého medveda. — V Dobšine je od 28. sept. električné osvetlenie. — Tiež v Dobšine murársky tovaryš Ondrej Rusznák vlámal sa do domu svojho majstra a ukradol 180 korún. Zlodēja hneď chytili. — Dobšinského farára Antona Szuszaiho rožňavský biskup vymenoval za dekana rožňavského okresu.

Tridňové veselie. V Szekszárde bolo v tieto dni mimoriadne veľké veselie. Ján Ujj a Juliska Nyéki. deti dvoch najbohatších občanov mesta slúbili si večnú vernosť. Na veselí, ktoré trvalo za tri dni a noci, bolo 700 hostí. Strojilo sa: jedna krava, jedno tela, 40 husí, 40 kačiek a 150 kurčiat, okrem toho veľmi moc jedla z múky, no a vína bez miery.

Koľko stroví mesto Paríž. Minulého roku strojilo sa tam 320 millionov funtov hovädzieho a škopového mäsa, 74 millionov funtov sviňského mäsa, 62 millionov funtov hydiny a diviny, 53 millionov funtov masla, 78 millionov funtov vajec. 18 millionov funtov syra, 5 millionov funtov paštétov a mäsitých konšervov, 7 millionov všeliakých kľbasiek a 335 millionov litrov mlieka; vína sa vypilo 7 millionov hektolitrov, ovocného vína 79.000 hektolitrov a piva 741.125 hektolitrov.

DOPISY.

Z Liptova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Kto by sa bol nazdal, že za tak krátky čas, čo bude so stránkou národnarskou, pre ktorú u nás v Liptove vznikly tolké nepriateľstva. Mne sa od prvku nepáčila tá agitácia, ktorú pod plášťom «za tú našu slovenčinu» začali a viedli zväčša luteráni a slovenskí pokrokári (ktorí vieru v posmech majú). Ja, hoc som dobrý Slováč, hoc milujem svoju materčinu a hoc uznám, že sa nám veľké krivdy robia, predsa nepripojil som sa k hnutiu národnarskému, ako čo by som vopred bol tušil, že to zlý koniec vezme, že tí vodcovia «za tú našu slovenčinu» nevytrvajú dlho vo svornosti a v pokoji.

Škoda, preškoda, že môj príklad nenasledovali aj istí duchovní, ktorí bez rozvahy pripojili sa k novým «messiašom» slovenčiny a agitovali za ich program. A agitácia tá bola špatná, nekresfanská. Má ona v Liptove také následky, že ja len so žialom myslím na ne. Išlo to práve tak, ako keď Kalvin a Luther začali rozkol v cirkve katolíckej. V Liptove tiež nehľadelo sa na katolicstvo, lež na Hodžu, na Bellu, na Hurbana, na Šrobára, vôbec na luteránov a na pokrokárov. Agitátori v ich neumnosti, predpojatosti a zaslepenosti nehľadeli na záujmy katolicstva a na lásku ku svojim spolubratom náboženstva, lež na to, či ich práca ľúbi sa luteránom. Na ich mlyn hnali vodu. Za nich pracovali. Slovenčina nemala z toho žiadneho osohu, iba tí páni, ktorí boj za tú našu slovenčinu použili ku svojmu zisku. Tí vedia povedať, odkedy prekvitajú ich fiškálske kancelárie, ich národnárske banky a obchody. Katolíci a luteráni! Komu to prišlo do rozumu, aby týchto dvoch sdrúžil v jednu stranu, keď luteráni nikdy neprejavovali úprimnosť, bratstvo a sympatiu ku katolicstvu? Katolíci aby pracovali za výhody luteránov? Aj to je politický program? A predsa aj v Liptove sa našli katolíci, žiaľbohu i duchovní, ktorí v tom domnení, že bojujú «za tú našu slovenčinu», tisli voz strany národnárskej.

S plačom myslím na agitácie týchto páňkov. Koľko trpel od nich biskup Párvy? Koľkým nápadom boli vystavení ku ľudovej strane verní kňazovia? Koľko posmeškov sa ujšlo Katolíckej Jednote?

Teraz panuje rozkol po celom Liptove. Vo Viacerých obciach ľud pobúrený postavil sa proti svojim kňazom, ktorí nefahali za jedon remeň s Hodžom, so Šrobárom, s Bellom. Tí pobúrení ľudia vypovedali štrajky proti Bohu. Nechodili do kostola kde kňaz «nipoportista» sv. omšu slúžil, lebo že vraj taký kňaz zradil svoj rod, je odpadlík a kacír. Nedali si deti krstiť, mrtvých pochovávať. Nedali sa sobášiť skrze kňaza «nipevčikára» ako oni našu Jednotu posmešne nazvali. A to všetko k vôli luteránom a neznabožským pokrokárom. Akú tí radosť mali z toho? Ako sa rehotali v sebe, že najšli v katolíckoch takých dobrých bláznov! A veľ čo sa stalo? Ti istí páni, ktorí k vôli luteránčine viedli boj proti strane ľudovej a proti Katolíckej Jednote vystupujú z národnárskej strany. Píšu v novinách, že boj «za tú našu slovenčinu» není iné, ako obchod, z ktorého majú osoh luteránski fiškáli a bankdirektori. Že poprední vodcovia strany národnárskej v posmech uvádzajú katolíkov, že tí nič neveria, že Vavro Šrobár ružomerský lekár tak sa vyslovil o Kristu Pánu, že to bol iba mrzký, hrbatý židák. (Viď 38. číslo Ľudových Novín.) Keď čítam a čujem tieto veci, rozchvejem sa, pobúri sa vo mne krv a pýtam sa: Muselo sa to stať? Muselo katolicstvo tolké hany podstúpiť? Musel sa ľud, predtým veriaci, natoľko zdivočiť? Kto to navliekol? Kto bol hlavou v Liptove, v borbe za tú našu slovenčinu? (vlastne za luteránčinu).

Teraz pravda už i pán Ondrej Hlinka inak myslí

a píše o národnároch, ako jednúe písal. Teraz už i on vidí, že do akej bandy sa dostal. Napáda a odhaluje národnárov. Za neznabohov vyhlasuje slovenských pokrokárov (Massaryka, Štefánka, Šrobára). Hlinka dal sa na pokánie! Dobré. Lepšie neskôr ako nikdy! Či ale nebolo škoda tak hlboko pustiť sa do priateľstva s tými luteránmi a pokrokármí? Veru áno! Tú ztratu nenahradí viac pán Ondrej Hlinka, čo ako bude napádať a odhalovať národnárov.

• Plačeme nad tým a Pán Ježiš s nami.

Lipták.

***

Richvald, Kristályfalu (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Krestane».

Pre mojich nešťastných pohorelcov-farníkov do 5. októbra poslali mi milodary nasledujúci veľkodušní dobrodincovia:

Náš ľudový ablegát Anton Beszkid 50 korún, lehnickí farníci 10 kor., Franc Spiritza farár podolinský 2 kor., Ján Wiecha farár majerský 2 kor., Albert Görgey 1 k. 20 h., Ján Dideczky farár slovenskovesský 60 h., N. N. 20 h., Alexander Fedor farár landocky 2 kor., Mikuláš Sztujákovič farár hodermarský 2 kor., Jozef Fischer farár hollódomnický 1 kor. a moji farníci 46 korún 56 hal.

Za tieto veľkodušné milodary v mene mojich potulovania hodných pohorelcov srdečne ďakujem a spolu prosím aj iných, aby podľa možnosti aspoň s niekoľkými haliermi im k pomoci prispeli.

Blahoslavení sú milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú! Milodary sa môžu poslať na «Farský Úrad v Kristályfalu (Szepes-m.)

S Bohom

Franc Klein,
farár richvaldsky.

***

Frašťák (Galgóc, nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Krestane».

Za povinnosť si pokladám na vedomie dať i širším vrstvám obecnstva, že na malovku a na okrášlenie farského kostola vo Frašťáku sossbieralo sa posial 1363 korún. Horlivý kaplán frašťácky Augustin Falath začal sbierku i na okolí a v prvom rade v svojom rodisku vo Farkašine. Za každú katolícku vec vždy oduševnení obyvatelia farkašinski dokázali i z tejto príležitosti, ak veľmi im na srdci leží sláva Božla a k nasledovania hodnému príkladu pre všetky obce okolia ku ozdobe farskeho chrámu frašťáckeho složili nasledujúce milodary:

Maria Godovics Franc Merczel, Jozef Falath 6 korún, Michal Falath, Ján Falath, Ján Augustin, Ján Go-

dovics, Filip Martinkovics, Michal Kuczman, Jozef Královics 5 korún.

Jozef Uhrovics, Jozef Krizsanovics, Michal Kolár 4 koruny.

Michal Falath (naduličný) Ferdinand Falath, Franc Simonesičs, Ján Kuczman, Ján Bosáčzki 3 kor.

Ján Suran, Maria Stefunka, Jozef Bosaczki, Ján Široki, Michal Rovenszki, Imrich Falath, Filip Stefunka, Ján Antal, Jozef Merczelt, Ján Kolár 2 kor.

Jozef Bosaczki 1·40 hal. Julianna Falath 1·20 hal. Magdalena Falath, Franc Risko, Magdalena Risko, Ján Sulecz, Ján Stefunka, Pavel Horváth, Ján Bohuniczki, Michal Bosáčzki, Jozef Antal, Michal Merczelt, Franc Surán, Jozef Stefunka, Jozef Dano, Imrich Sturcik 1 korunu.

Jozef Boszi, Maria Molnár, Michal Orliczki 60 hal. Agnes Risko 50 hal.

Všetkým veľkodušným darcom privoláva srdečné Pán Boh zaplať

Horlivý ľudák.

***

Piešťany (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Utený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom Kresťane.

Hrozný požiar zúril v Pišťanoch 7. augusta 1911. a oškodená bola z tej príležitosti zvlášte vdova Ondruszová, ku podpore ktorej sľahetne smýšľajúci piešťanskí občania usporiadali zbierku a sossbierali:

Ján Tlstovič 67 korún, Ferdinand Almási 2, Teodor Mockovčák 26. Fr. Šurina 33·50, Michal Vrabel 1, Jozef Drlička 12, Michal Drahovský 12, Jozef Miklovič 19·57, Štefan Zachar 19·26 a rímsko-katolícka fara 10 korún. Súhrnom 202 (dvestove) korún 42 hal.

Výšspomenutým sbierateľom a všetkým veľkodušným podporovateľom utrápenej vdovy vyslovuje vručne vďaka a praje hojnú odplatu božskú

Priateľ ľudu.

***

Szepestótfalu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Kresťane».

Reč je o Slovenskej Vsi (Szepestótfalu), dedinke asi 900—1000 obyvateľoch rôzneho náboženstva počítajúcej, ktorá leží v spišskej stolici, na výšine medzi Tatrami a Spišskou Magurou sa rozprestierajúcej. Je to dedina najkrajšieho polohy na Spiši, tak že každému ktorý ju zná veľmi a páči a ľudia len priaznive sa o nej vyslovujú. Bár by ale tá vonkajšia jej krása obrazom bola jej krásy vnútornej, mravnej a smýšľania sľachetného, naukou Kristovou presiaknutého, jej obyvateľov.

Lenže v mnohom nemôže sa to povedať. Do tej dediny dostali sme začiatkom roku 1908, teda blízko

pred štyrmi rokmi nového pána farára, plného horlivosti a ducha Kristového, za dobrobyt ľudu a lásku Božiu. Privítali sme ho slávnostne, bárs to holo v mesiaci februári a veľkú nádej sme skladali v budúce jeho účinkovanie. V mnohom ohľade nezklamali sme sa, aspoň najviacerí veriaci nie. Boli sme aj sme teraz s nim spokojní; že sa to o všetkých povedať nemôže, nie pán farár je toho príčinou, lež mnohými predsudkami, predpojatí, namyslení niektorí veriaci, ktorým prostosrdečnosť, bezstrannosť a neohrozené vystupovanie pána farára proti zlovykom niektorých veriacich nebárs sa páči. Nemáme sa tomu ale čo diviť, veď už staré porekadlo hovorí, že «pravda v oči kole» a že tí, ktorí duchom Kristovým vedení účinkujú, skrze otrokov hriechnych zvykov a náruživostí posudzovaní a prenasledovaní bývajú. Nech ale dosť bude vo všeobecnosti.

Nový pán farár, vidiac strašne zanedbaný chrám boží, tak vo Slovenskej Vsi jako i vo filialke Krigu, od svojho tuna priechodu na tom pracoval a všetko možné podujal, aby tento vyše sto rokov zanedbaný chrám boží svojmu vznesenému cieľu zodpovedal a aby každá doňho vstupiacia nábožná duša príjemne, ducha pozdvihujúce sa v ňom cítila.

Behom jedného roku svojimi naukami, kázňami a neustálou pracovitosťou natolko priviedol veriacich, že oni s väčšími obetami niektorých pobožných duší na obnovenie a opravenie chrámu slovensko-vesského, blízko 8000 korún poskladali spolu i s príspevkami amerických farníkov. Roku 1909. vytrvalou obetivosťou starostlivosťou pána farára a pričinením sa práce farníkov celý náš chrám boží premenil sa úplne. tak že sotva by bol dakto povedať mohol, že je to ten starý chrám boží. Na sv. Bartolomeja Apoštola, 1909. mnohé nové veci, ako organ. dva bočné oltáre, oltárny obraz sv. Michala atď., veľkou slávnosťou, k radosti veriacich boli posvätené a službe božej oddané. Podobnou horlivosťou a starosťou do poriadku privedený a obnovený bol i chrám krigovský roku 1909 a 1910. Potrebné by bolo teraz zabezpečiť a do poriadku priviesť i našu r. katolícku školu, to ale spojené je s takými obetami, že pri najlepšej vôli a obetivosť veriacich farníkov previesť sa to nedá. Veriaci katolíci sú chudobní a bárs nás je kolo 700 duší, v majetnosti prevyšujú nás židia a evanjelíci (za meno luteráni sa hanbia a zlostia, ako by nie Luther založil bol ich bludnú vieru). Potrebovali by sme najmenej asi 50 tisíc korún na školu, to ale len tak by sme mohli poskladať, keby sme celý náš osobný majetok predali a so žobráckou palicou potom vyvandrovali do Ameriky. Na čo by ale potom bola tá škola! Nuž čo bude z našej drevenej školskej budovy a z katolíckeho charakteru našej školy, ešte nevieme. Len to je isté, že pri hrozných požiadavkách zo strany kráľ. školdozorca, udržať ju nemôžeme, bárs sme úplne presvedčení o potrebe a prednosti školy náboženskej.

(Dokončenie nasleduje.)

Jestli hľadáte spoľahlivý a dobrý prameň k obmedzeniu potrebných článkov a darov každého druhu, žiadajte si na poštovej dopisničke bohato illustrovaný, hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami cis. a kráľ. dvornej firmy Hanns Konrad, vývozný dom Brůx číslo 2828. (Čechy) ktorý na každého posiela sa zdarma a franko. Tenže obsahuje najväčší výber hodín každého druhu, zlatý a strieborný tovar, hudobné nástroje, predmety z ocele, kože, načiniá k fajčeniu, ručný tovar, články domácnosti a toaletné, zbraň, atď. za najlacnejšie fabričné ceny a objednávky u tejto firmy, ktorá vyznačená je cis. a kráľ. orlom, zlatými a striebornými medaillami najvšeľ sú k odporúčaniu.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostrednictva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ Nitriansko. Ďakujeme. Uverejni sa všetko najbližšie.

Š. St. P. Príde na každý pád, aknáhle bude veo aktuálna. Žehnaj Vás Boh.

M. B. T. My sa nemiešeme medzi otruby.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 10. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 23.85—24.70
» stolnobelohradská, nová	« 23.85—24.50
» peštianska, nová	« 23.75—24.60
« banátska, nová	« 24.60—24.60
Jačmeň nový, prvotriedny	« 18.30—18.70
Raž prvotriedna	« 20.35—20.50
« druhotriedna	« 20.05—20.25
Ovos prvotriedny	« 19.40—19.80
« druhotriedny	« 19.00—19.20

Kukurica	kor. 18.60—18.80
Rasca (kmín)	« 70.00—70.00
Konopné sáme	« 29.50—31.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18.80	18.40	18.00	17.60	17.20	16.80	16.20
č.		7	7½	8			
K.		15.40	14.40	9.60			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 12.00—12.20
« hrubé	« 11.10—11.30
Fazula veľká biela	« 29.00—30.00
Fazula strakavá	« 27.00—28.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« ————
« « ružové	« ————
« « žlté	« ————
Hrach lúpaný	« 56.00—57.00
Hrach nelúpaný, čistý	« 29.00—29.00
Šošovica čistá	« 48.00—70.00
Proso	« 18.00—20.20
Datelinové sáme , červená datelina	kor. ————
« « lucerna	« ————
Mak	kor. 100.00—120.00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 167.00—168.00
Slanina mestská 4-kusová	« 146.00—147.00
« « 3-kusová	« 147.00—148.00

Peniaze

uspori každý, kto v čas potreby osožných a užitočných článkov a každého druhu príležitostných darov, pýta si mój hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko
cis. a kráľ. dvorný zásielca
Hanns Konrad
Brůx, číslo 2847. (Čechy)

Velké výhody

pri kupovaní osožných potrebných článkov a darov každého druhu poskytuje obvod **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný zásielca **Brůx 2849**. (Čechy) ktorý hlavný obrázkový jeho cenník so 4000 vyobrazeniami k a ž d e m u na žiadosť posiela darmo a franko.

Krestania kupujte len u krestanov

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provauzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nakupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pešará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kertlet Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podľžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1911—1912. évre.

A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben lévő nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

A Budapest keleti pályaudvar—brück—királyhídi vonalon. A Budapest keleti pályaudvarról reggel 7 óra 25 perccor Győr, Fehring-felé induló gyorsvonat Torbágyon nem fog megállni. Kőérterek megállóhelyen a személyszállító vonatok megállása megszüntetettik.

A szabadka—bátaszéki vonalon egy új, alternatív módon közlekedő, személyvonatpár helyeztetik forgalomba, mely november hó 1-től február hó 14-éig Bátaszékről reggel 6 óra 50 perccor fog indulni és Szabadkára délelőtt 8 óra 31 perccor fog érkezni, illetőleg Szabadkáról délután 4 óra 47 perccor fog indulni és Bátaszékre este 6 óra 30 perccor fog érkezni. A február hó 15-től október hó 31-ig terjedő időszakban azonban az említett vonat Bátaszékről délelőtt 8 óra 2 perccor fog indulni és Szabadkára délelőtt 9 óra 35 perccor fog érkezni, illetve Szabadkáról este 6 óra 21 perccor fog indulni és Bátaszékre este 8 óra 5 perccor fog érkezni.

A Budapest keleti pályaudvar—ruttkai vonalon. A Budapest keleti pályaudvarról délután 2 óra 20 perccor induló, Pécelig közlekedő helyi személyvonat forgalma kiterjesztetik Hatvanig, ahová délután 4 óra 27 perccor fog érkezni. A Budapest keleti pályaudvarról délután 2 óra 30 perccor induló, jelenleg Hatvanig közlekedő helyi személyvonat csak Pécelig fog közlekedni.

A aszód—balassagyarmat—losonci vonalon. Az Aszódról jelenleg 9 óra 16 perccor Losonc felé induló gyorsvonat Aszódról csak 9 óra 48 perccor fog indulni s így Aszódon csatlakozik a Budapest keleti pályaudvarról délelőtt 8 óra 10 perccor Hatvan felé induló személyvonathoz.

A sátoralfajhely—legénye—alsónihály—kassai vonalon. A Sátoralfajhelyről jelenleg este 7 óra 35 perccor Kassára érkező személyvonat már este 7 óra 2 perccor fog Kassára érkezni, mi által ott csatlakozást nyer a Kassáról este 7 óra 10 perccor Poprád—Felka felé induló gyorsvonathoz.

A püspökladány—kőrösmezői vonalon. A Budapest, illetve Püspökladány felől Kőrösmezőre jelenleg 8 óra 37 perccor este érkező vonat már 7 óra 42 perccor este fog Kőrösmezőre érkezni és ott csatlakozást nyer az osztrák államvasutak vonatához Stanislau felé.

A debrecen—nagyléta—vértesi vonalon. A Debrecenből jelenleg délelőtt 9 óra 10 perccor induló és Nagyléta—Vértésre délelőtt 10 óra 45 perccor érkező gyorsvonat Debrecenből már reggel 7 óra 4 perccor fog indulni és Nagyléta—Vértésre délelőtt 8 óra 29 perccor fog érkezni.

A debrecen—csap—sianki vonalon. Nyiregyháza—Csap között egy új személyvonatpár helyeztetik forgalomba. Nyiregyháza felé indul este 8 óra 56 perccor, Csapra érkeznek éjjel 11 óra 6 perccor; Csapról indul délután 1 óra 40 perccor, Nyiregyháza felé érkeznek 4 órakor délután. Az előbbi Nyiregyháza Budapest felől, az utóbbi Szerencs felé nyer csatlakozást.

A Csapról jelenleg reggel 3 óra 35 perccor induló személyszállító teher-

A máramarossziget—aknaszlatinai vonalon. A Máramarosszigetről délután 3 óra 40 perccor induló és oda délután 4 óra 39 perccor visszaérkező gyorsvonat megszüntetettik.

A szatmár-németi—folsóbányai vonalon. A Felsőbbányáról este 7 óra 20 perccor induló, Nagybánya este 7 óra 50 perccor érkező gyorsvonat megszüntetettik.

A nagyvárad—szeged-rókusi vonalon. A Nagyváradról délután 1 óra 13 perccor induló, Békéscsabáig közlekedő motorvonat forgalma Orosházáig terjesztetik ki.

Az alvine — nagyszebeni vonalon. A Nagyszebenről Konea felé délután 12 óra 25 perccor induló és a Konea felől Nagyszebenbe este 9 óra 50 perccor érkező gyorsvonat megszüntetettik.

A székelyhid—szilágysomlyói vonalon. Berettyószéplak—Szilágysomlyó között egy új gyorsvonatpár helyeztetik forgalomba. Indul Berettyószéplakról reggel 6 órakor, érkezik Szilágysomlyóra reggel 7 óra 5 perccor, indul Szilágysomlyóról este 7 óra 30 perccor, érkezik Berettyószéplakra este 8 óra 40 perccor.

A székelytocsárd—marosújvári vonalon. A Marosújvárról éjjel 10 óra 25 perccor induló és oda éjjel 11 óra 22 perccor visszaérkező gyorsvonat megszüntetettik.

A Budapest nyugoti pályaudvar—marchegyi vonalon az alábbi változások lépnek életbe: A Rákospalota—Ujpestről—Budapestre reggel 3 óra 51 perccor érkező vonat megszüntik, — a Párkány-Nánáról Budapestre délelőtt 8 óra 45 perccor érkező vonat csak Nagymarostól közlekedik, — a Budapestről délelőtt 11 óra 35 perccor Nagymarosra induló és onnan délután 5 óra 45 perccor Budapestre érkező vasár- és ünnepnapon megszüntik, — a Budapestről délután 5 óra 20 perccor Szobra induló vonat csak Nagymarosig, — a Budapestről este 8 óra 10 perccor Párkány-Nánára induló vonat csak Vácra, — a Nagymarosról éjjel 10 óra 25 perccor Budapestre érkező vonat csak Váctól közlekedik. Az Érsekújvárról éjjel 11 óra 50 perccor Budapestre érkező vonat, végül a Pozsonyból este 8 óra 25 perccor Marchegg—Wien felé induló vasár és ünnepnapon megszüntik.

A Budapestről jelenleg este 9 óra 45 perccor Rákospalota—Ujpestre induló és onnan Budapestre éjjel 10 óra 50 perccor visszaérkező helyi vonat forgalma Dunakeszi—Alagig kiterjesztetik. E vonat a téli menetrendben Budapestről este 10 órakor indul és Dunakeszi—Alagról Budapestre éjjel 11 óra 25 perccor érkezik.

A galánta—zsolnai vonalon. Galánta—Szered között egy új személy, illetve gyorsvonat helyeztetik forgalomba, Galántáról indul reggel 6 óra 53 perccor, Szeredre érkezik reggel 7 óra 20 perccor; Szeredről indul délelőtt 8 óra 20 perccor, Galántára érkezik 8 óra 47 perccor délelőtt. A Terencsénből Zsolna felé reggel 6 óra 35 perccor induló személyvonat már Postyéntől kezdve fog közlekedni, a honnan reggel 5 óra 10 perccor fog indulni.

A postyén—verhói vonalon az esti vasár- és ünnepnapon vonatpár megszüntetettik.

Veľmi pekný stojáci kríž s podstavcom

aj k vyveseniu, vyhotovený z pekného zlata bronzu. Podoba Krista Pána Marie a Marie Magdaleny z porcelánu s ampulkou z farbistého skla asi 58 cm. výšky K 7.50 No 9713 s hudobným strojom 2 kúsky hracím K 10. No. 9714 s 30 hodinovým strojom s číselníkom farvy slonovej kosti, najpresnej regulované a repasované hodiny s 3 ročnou zárukou na pisme. No. 9715 s hudobným strojom, 2 kúsky hracím a s hodinami i dúcimi 30 hodín s číselníkom slonovej kosti farby. K 13.50 Žiadne riziko!

Výmena dovolená alebo návrat peňazí. Zasiela s poštovou dobierkou cis. a král. dvorný zasielca

HANNS KONRAD
Vývozný dom Brux číslo 2841. (Šechy.)
Hlavný cenník so 4000 vyobrazením na žiadosť každému zdarma a franko.

Aký domáci liek

mám potrebovať?

Kto raz pokúsi

S. Erényi-ho

Rádium slanovinový lieh

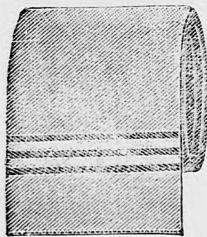
ten z presvedčenia len ten bude potrebovať, bo mnohostranné pôsobenie jeho je nad všetko očakávanie. Nie en že občerstvuje, posilňuje, než aj mimoriadne **desinfikuje**. Obširnej vy: svetluje úprava upotrebenia. ::

Fľaška **44 halierov** všade. Kde neni k dostaniu, tam treba objednať poštou, 10 flášiek za 4 kor. 40 hal. posielá franko :

S. Erényi Rádium slanovinov. liehupodnik NYIREGYHÁZA.

Hlavné zastupiteľstvo Uhorska **Rudolf Vadas V., Korall-utca 11. sz. Jozef Rottmann Murányi-utca 36.**

Tiger-prikryvadlá ku spaniu.

Dobrej trvacej jakosti No 2051. Tiger flanelové prikryvadlo; hrubej kvality, melirt so štráfkovanými bortňami, 175 cm. dlhé; 100 cm. široké K 2.20. No 2051 1/2 tože 190 cm. dlhé 124 cm. široké K 2.60 Číslo 2050 Veľmi lacné prikryvadlo k spaniu drapp siné s krajom rozličnej farby, dĺžka 175 cm. šírka 100 cm. K 1.70 Číslo 2050 1/2. Prikryvadlo lepšej kvality, dĺžka 190 cm. šírka 130 cm. K 2.40. Najväčší výber v mojom hlavom cenniku. Žiadne riziko. — Výmena povolená alebo návrat peňazí. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom doposlaní peňazí cis. a král. zasielca všestráane známy svetochýrny obvod

HANNS KONRAD
Brüx, číslo 2836. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 obrazami franko a zdarma.

Lacné česke perie!

5 kile nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30,

38, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 118 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135. pri Pilsen (Čechy).**

Zdarma

a franko obdrží každý mój hlavný cenník s výše 4000 vyobrazeniami potrebných článkov a darov každého druhu. Na žiadosť zasiela franko

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad
Brüx č. 2844. (Čechy.)

Najlepší český prameň k objednávaniu.

Lacné perie na postel!

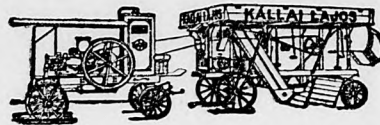

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri-ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednani 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrázkovaneho grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazí obširný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými

firmami pod menom Kállai.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Najlacnejšie malé kukučkové hodiny 6.80 K

4598. číslo. V skryнке veľkolepe rezanej s číslami a s rúčkami z kosti, bijú pol a celé hodiny 32 cm. vysoké, dokonale vystrojené, s pondusami z pozláte nej bronze, pr sne vyprobované so škótskym strojom len **6.80 K.** 4599. číslo. Tiež s ozdobou vtáka **7.50, 8.50, 9.80 K.** So skvostne rezaným vonkajšom, s hlavou jleňa a s veričkou ozdobené **10.50 K**

14.50 K. Dla hlavného cenníka. Pri každých hodinách 3 ročná záruka na pisme. Riziko vytvorené. Záměna povolená alebo návrat peňazí. Zasiela s poštovou dybierkou alebo pri poprednom doposlaní peňazí, známý veľkeho vývozu schopný obvod

HANNS KONRAD cis. a král. dvorný zasielca. **Brüx, číslo 2829 (Čechy)**
Bohate ozdobený hlavný cenník so 4000 obrazmi na žiadosť posielá sa každému zdarma a franko.

Znížené ceny!!

Šatky na hlavu v najpeknejších módných farbách K 4. Veľké košele pre mužských K 1.30 Svetlé košele pre šlosiarov K 1.50. Svetlé obleky pre šlosiarov K 3.00. Košele ku športu s váčkami a peknou kvastňou K 1.40. Biele pevné košele pre ženské K 1.—. Veľké spodné nohavice, biele, svetlé alebo štráfkovana 80 halierov. Zástěrky pre deti 50 hal. veľké zástěrky pre ženské 80 hal. Dobré špulzverný tučet 32 hal. Pevné šuorky na strevice tučet 14 hal. Čipky 30 mtr. po K 1.— Vesty pre mužských, pláténé, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tučet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobierkou. Za neprihodný tovar návrat peňazí. Cenníky na žiadosť zdarma a franko.